

Vaccinatiegraad; zeker geen kinderspel

Anne Matthijse, Bart Nieboer, Janoux Veenhoven en Julia Weijers

Dr Nassaucollege Assen

Roland Pierik (53) is universitair hoofddocent rechtsfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam, daarnaast is hij ook lid van de Gezondheidsraad.

Vol verwachting zitten we in de wachtkamer wanneer Roland gehaast binnen komt lopen, het is een drukke periode op de universiteit. 'Wie wil er een stukje appeltaart?', zijn een van de eerste woorden waarmee ons gesprek begint. Hiermee creëert de rechtsfilosoof direct een ontspannen sfeer in zijn kantoor. Terwijl hij de appeltaart snijdt, vertelt hij vrolijk dat we uitverkorenen zijn. 'Ik zou dagen kunnen vullen met interviews, maar jullie verzoek helemaal uit Assen vond ik zo bijzonder, daar viel geen nee tegen te zeggen'. Sinds 2013 is Rolands interesse in vaccinatie begonnen, de mazelenuitbraak in de Bijbelgordel was de aanleiding. De hevige discussie rondom de vaccinatiegraad is daarentegen sinds een paar jaar pas echt actueel. Dit heeft als reden dat de vaccinatiegraad de afgelopen jaren zorgwekkend is gedaald. Dat Pierik zijn mening openbaar uitspreekt heeft ertoe geleid dat hij bekender is geworden met betrekking tot vaccineren. Samen met Marcel Verweij onderzoekt en publiceert hij fanatiek verder. 'Op dit moment denk ik dat het hoogtepunt binnenkort wel weer voorbij zal zijn, dat hoort erbij, maar ik beleef er tot nu toe heel veel plezier aan.'

Van rechtsfilosoof tot vaccineren

'Ik ben niet zo goed in verdelende rechtvaardigheid,' grapt de rechtsfilosoof wanneer hij de stukjes appeltaart oneerlijk snijdt. 'Een rechtsfilosoof kijkt naar vragen over botsende grondrechten, autonomie, uitingsvrijheid en de vrijheid van religie. Ik vind dat hele interessante onderwerpen.' Dat hij nu in het probleem 'vaccinatie' is gezogen is dus niet zo gek. 'Ik las in de krant dat er een mazelenuitbraak was geweest op de Veluwe. Door een uitspraak van Minister President Rutte ging ik mezelf afvragen waarom we ouders eigenlijk niet verplicht kunnen stellen om te vaccineren. Na mijn eerste publicaties deed ik steeds weer nieuwe ontdekkingen. Voor mij was het aan het begin slechts een academisch puzzeltje, langzamerhand werd ik steeds dieper in de discussie betrokken.'

'Ik heb feitelijk gewoon geluk gehad' vervolgt Pierik, 'ik was al bezig met de discussie voordat anderen eraan mee gingen doen. Ik kom dus snel bovenaan te staan in Google als mensen iets over vaccinatie opzoeken. Het is toevallig dat ik er ingerold ben, nu in de Gezondheidsraad zit en mee mag doen met deze maatschappelijke discussie.'

Tegenpolen

Als gevolg van de openbare uitingen wordt Pierik snel gevonden op het internet, wat zowel positieve als negatieve gevolgen heeft. 'Ik word steeds vaker uitgenodigd voor interviews en tv-programma's. Ik vind het erg leuk om dat te doen, maar natuurlijk brengt het ook stress met zich mee. Vooral als er niet naar mij geluisterd wordt. En dat is bij de groep die het niet met mij eens is vaak een probleem.'

'Anti-vaxxers verdienen geen podium' vervolgt Pierik. 'Het is maar een kleine groep, zo'n 3% van de bevolking, die tegen vaccineren is, maar omdat ze zo veel gehoor in de media krijgen, lijkt het een

grote groep.' Hij legt ons uit dat de twijfel bij ouders ontstaat doordat die anti-vaxxers juist zo daadkrachtig actievoeren. 'Als er iets misgaat, wijzen ze gelijk naar de vaccinatie. Mensen willen iets of iemand de schuld kunnen geven'. Vroeger heeft Pierik weleens meegedaan met een debat 'tegen' vaccinatieweigeraars, maar daar is hij mee gestopt: 'Het mondt altijd uit op een scheldpartij. Het enige wat anti-vaxxers doen, is hun mening herhalen met argumenten die al 'tig' keer zijn ontkracht door meerdere wetenschappelijke onderzoeken. Ik, als rechtsfilosoof, bezit niet de medische kennis om ze hiervan te overtuigen. We botsen omdat mijn religie haaks op dat van hen staat. Wetenschap is namelijk ook een geloof, namelijk dat het volgen van de wetenschappelijke methode de meest betrouwbare kennis oplevert.'

Vaccinatiegraad of vaccinatiedaad

'Iedereen moet zijn eigen manier van opvoeden kunnen bepalen, maar waar de grens getrokken moet worden is een lastige vraag. Momenteel spelen we met vuur. Als de dalende trend door blijft zetten, begint het op een gegeven moment gevaarlijk te worden.' Dit is wat het lid van de Gezondheidsraad ons bezorgd vertelt.

Het is niet de bedoeling om gelijk de vaccinatieplicht in te stellen, maar een calamiteitenplan van de overheid moet er echter wel komen vindt Roland. 'Ten eerste moet de overheid een nog grotere rol gaan vervullen. Niet alleen de regering is hiervoor aansprakelijk, maar ook dokters, wetenschappers en ouders moeten hun verantwoordelijkheid dragen. Ze moeten eerst de groep van twijfelende ouders overhalen. Dat zou al een flinke stijging van de vaccinatiegraad geven. Zo zouden ze bijvoorbeeld langere consulten op het consultatiebureau kunnen geven aan twijfelende ouders met jonge baby's. Bovendien moeten jongeren later nog de mogelijkheid hebben een vaccinatie op te kunnen halen, als ze toch zelf beslissen dat ze dat willen.' Er moet ook een back-up plan zijn voor als het fout gaat en de vaccinatiegraad kritiek laag wordt, stelt Pierik nadenkend. 'De overheid moet gewoon iets achter de hand hebben. Het gaat om kinderen jonger dan 2 jaar, die kunnen zelf niet beslissen. De kinderopvangorganisaties zouden kinderen, die niet gevaccineerd zijn, moeten kunnen weigeren. Het gaat uiteindelijk om de gezondheid van alle kinderen in Nederland.'

Met betrekking tot dit idee ligt er ook een wetsvoorstel in de Tweede Kamer. Namelijk om de keuze of kinderdagverblijven ongevaccineerde kinderen toelaten bij kinderdagverblijven zelf neer te leggen. Hier is Roland echter streng op tegen; 'Dan krijg je dat de kinderopvang waar ongevaccineerde kinderen worden geweigerd heel veilig is. Al die andere kinderen gaan dan naar de kinderopvang waar die eis niet wordt gesteld en dat is heel gevaarlijk.'

Wijzend op zijn kast vol artikelen, prestaties en publicaties, weerklinkt opgetogenheid in zijn stem. Vanuit de Gezondheidsraad adviseert Pierik de regering en is hij bezig om via publicaties in academische tijdschriften invloed uit te oefenen op de politiek. Hij is tegen het voorstel van D66 in de Tweede Kamer en geeft politici informatie om dit voorstel van de rails te kunnen duwen. 'Marcel Verweij en ik hebben nu de parlementsleden, die in de tweede kamer kritiek kunnen leveren op het voorstel van Rens Raemakers, al onze argumenten op een presenteerblaadje gegeven.' Uit zijn enthousiasme blijkt dat hij heel tevreden is met hoe dit nu gaat. 'Zoiets gebeurt eigenlijk maar één keer in je leven. Ik ben stiekem zo trots als een klein kind als zulke dingen gebeuren.'